

ВИКОРИСТАННЯ НОРМ ПРАЦІ В ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТІ ЯК СКЛАДОВОЇ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА

Савков Р.В., здоб. ОС «бакалавр»
Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **Г.І. Капінос**
Хмельницький національний університет

Норми праці є важливою складовою управління виробництвом та допомагають забезпечувати ефективність та продуктивність працівників. В практиці тайм-менеджменту використовують такі основні види норм праці: норму часу, норму виробітку, норму обслуговування, норму чисельності, нормоване завдання.

Норма часу – визначає тривалість робочого часу, яка необхідна для виконання певного обсягу робіт. Ці норми можуть бути встановлені для всього підприємства, окремого цеху або робочого місця і є одним із основних елементів системи нормування праці. Норма часу допомагає раціонально розподіляти робочий час, підвищувати ефективність виробництва, контролювати виконання роботи. Норма часу може бути визначена на основі різних факторів, зокрема таких як характеристики виробництва, складність роботи, рівень кваліфікації працівника тощо. Встановлення норм часу повинно відповідати вимогам законодавства та угод, укладених з профспілками.

Норма виробітку – це кількість продукції, яку повинен виготовити працівник протягом певного часу. Ця норма може бути виражена в різних одиницях виміру, таких як кількість виробів, вага, об'єм тощо. Встановлення норм виробітку допомагає підприємствам збільшувати ефективність виробництва, знижувати витрати, забезпечувати стабільний рівень якості продукції та здійснювати контроль за виробничим процесом. Норма виробітку повинна бути розрахована з урахуванням характеристик виробництва та здатностей працівників, а також відповідати вимогам законодавства.

Норма обслуговування – це встановлений стандарт якості та кількості обслуговування, який повинен надаватися споживачам протягом певного періоду часу. Ця норма може бути встановлена для різних видів послуг, таких як готелі, ресторани, медичні заклади, транспортні компанії тощо. Встановлення норм обслуговування допомагає підприємствам та організаціям забезпечувати високий рівень обслуговування споживачів, збільшувати їх задоволеність та лояльність до бренду. Норма обслуговування може включати в себе різні показники, такі як швидкість та якість обслуговування, рівень задоволеності клієнтів тощо. Для досягнення максимального ефекту

від встановлення норм обслуговування необхідно враховувати потреби та очікування споживачів, а також особливості відповідного виду послуг.

Норма чисельності – це кількість працівників, які повинні бути присутніми на роботі на певний період часу для забезпечення ефективного та безперебійного функціонування організації. Норма чисельності може бути встановлена для конкретної години, дня, тижня, місяця чи року залежно від специфіки діяльності організації.

Нормоване завдання – це завдання, яке має чітко встановлені параметри та вимоги, які повинні бути виконані протягом певного часу з використанням встановлених ресурсів. Це може бути завдання на виробництві, в навчанні, в організації обслуговування та інших сферах діяльності. Нормоване завдання може включати в себе різні параметри, такі як кількість продукції, яку необхідно виготовити за певний час, кількість завдань, які повинні бути виконані, кількість клієнтів, яких необхідно обслуговувати, терміни виконання завдання та інші показники. Нормовані завдання використовуються для планування та контролю за виконанням роботи, оцінки продуктивності працівників та підвищення ефективності діяльності організації в цілому. Вони також можуть бути використані для визначення заробітної плати працівників залежно від їх продуктивності та виконання нормативів.

Зважаючи на різноманітність галузей виробництва і видів робіт, приклади застосування різних видів норм праці можуть бути різними. Наведемо кілька загальних прикладів на конкретних підприємствах: на автомобільному заводі "Renault" встановлена норма часу на складання одного автомобіля моделі "Clio", яка становить 25 годин [3]; норма виробітку на цукровому заводі "Астарта-Київ" розрахована так, що кожен працівник підрозділу з переробки цукрового буряка повинен забезпечувати виробіток не менше 50 тонн цукру на добу [1]; норма обслуговування: на заводі з виробництва скла "СтеклоСтрой" становить 3 верстати на кожного робітника, який займається обслуговуванням лінії виробництва скляних панелей [4]; норма чисельності: на будівельному підприємстві "КиївБуд" встановлена так, що для виконання будівельних робіт обсягом 10000 кв. метрів необхідно мати 20 працівників [2].

Існує декілька основних причин, чому встановлення норм праці є важливим елементом ефективного виробництва та досягнення успіху в бізнесі:

- підвищення продуктивності праці: Встановлення норм праці дозволяє підприємству контролювати трудові ресурси, зменшити затрати на виробництво та збільшити продуктивність праці;

- ефективне планування виробництва: Нормування праці дозволяє планувати виробництво, розраховувати терміни виготовлення продукції та контролювати ресурси;

- розподіл завдань: Встановлення норм праці дозволяє розподіляти завдання між працівниками та контролювати виконання ними цих завдань;

- оцінка ефективності роботи: Нормування праці дозволяє оцінювати ефективність роботи працівників та підприємства в цілому;

- збільшення якості продукції: Встановлення норм праці дозволяє підвищити якість продукції шляхом контролювання та покращення технологій виготовлення.

Існує декілька способів для вдосконалення основних видів норм праці:

- аналіз процесів виробництва та впровадження інноваційних технологій;

- впровадження ефективної системи мотивації працівників;

- вдосконалення організації праці (наприклад, встановлення оптимальних режимів роботи, використання автоматизованих систем контролю, оптимізація технологічних процесів тощо);

- підвищення кваліфікації працівників.

Встановлення норм праці є важливою складовою ефективного виробництва та досягнення успіху в бізнесі. Відповідно до цього, питання нормування праці завжди залишається актуальним для підприємств і вимагає постійного удосконалення та адаптації до змін у виробничому середовищі.

Щоб забезпечити ефективне нормування праці, необхідно враховувати специфіку виробництва, особливості трудових процесів, рівень кваліфікації працівників та інші фактори. Процес нормування повинен бути прозорим та справедливим, а працівники повинні мати можливість вільно спілкуватися з керівництвом та вносити свої пропозиції щодо удосконалення робочих процесів.

Інформаційні джерела

1. Astarta-Kyiv Holding. URL: <https://astartaholding.com>.
2. KyivStroy LLC. URL: <https://kievstroy.org/ua/o-kompanii.html>.
3. Renault Ukraine. Офіційний сайт автовиробника. URL: <https://www.renault.ua/>
4. Steklostroy. URL: <https://steklostroy.com.ua/>.